

16. Teaching Listening . Writing@CSU - Colorado State University.
//[Електронний ресурс] Режим доступу:
<http://www.writing.colostate.edu>
17. Vandergrift L. Listening: Theory and Practice in Modern Foreign Language Competence. //[Електронний ресурс] Режим доступу:
<https://www.llas.ac.uk/resources/gpg/67>

Summary

The article deals with the problems of teaching and testing aural skills as one of the most difficult tasks for any ESL teacher. Particular attention is paid to the definitions of aural skills and listening, requirements for pre-listening exercises, assessment and self-assessment of aural skills.

УДК 372.881

ТРУДНОЩІ НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЮ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Писанчин Р. Б.

Закарпатський державний університет

На сучасному етапі глобалізації та інтеграції економік країн Європейського Союзу знання іноземних мов стає життєво необхідним. Переклад у сучасних умовах є засобом двомовної та багатомовної комунікації між людьми у різних галузях їхньої діяльності.

Бурхливий розвиток науки і техніки викликав велику потребу в активному обміні інформацією. У зв'язку з цим розширилися міжнародні контакти. Значно виріс об'єм міжнародної торгівлі, інтенсивність дипломатичної діяльності, міжнародної кореспонденції. Збільшилися потоки туристів. Усе це зумовлює надзвичайну потребу в перекладачах та перекладачах.

Професійний переклад – це складний вид діяльності, який вимагає особливих навичок, глибоких теоретичних знань та спеціальної теоретичної підготовки. Переклад є однією з важливих форм міжкультурних взаємин. Оскільки знання іноземних мов і в давні часи, і сьогодні не можна назвати масовим, перекладачі виступають посередниками між народами, які спілкуються в найрізноманітніших сферах життя.

Перекладацька діяльність – специфічний вид діяльності, процес комунікації з використанням двох мов. Сьогодні надзвичайно зріс інтерес мовознавців до проблеми перекладу, але методика його викладання ще

недостатньо розроблена. Тому розвиток у студентів перекладацьких навичок і вмінь є одним із важливих та складних завдань, що стоять перед викладачами вищих навчальних закладів.

Сучасні мовознавці розглядають аудіювання як один із засобів розвитку іншомовної комунікативної компетенції, який має свої труднощі і вправи. С.Ю. Ніколаєва у своїй праці описує різноманітні методи та прийоми, які використовуються у навчанні іноземної мови [14]. І.П. Лисовець досліджує проблему навчання аудіювання і усного мовлення [11]. Н.Н. Прусаков розкриває проблематику труднощів при навчанні аудіюванню тексту, що звучить іноземною мовою [15]. С.В. Гапонова, у своїх працях подає особливості текстів та аудіотекстів для навчання аудіюванню [3;4].

Аналіз наукової літератури показує, що проблема професійної підготовки майбутніх перекладачів існує. Часткове вирішення проблеми підготовки перекладачів ґрунтується на працях В.Н. Комісарова [5;6], Л.К.Латишева [10], Г.В. Чернова [17], А.П. Чужакіна [18] та ін. М. Цвілінг [19], Р. Міньяр-Белоручев [12], Ю. Чернов [17] та ін. досліджували проблеми, пов'язані з усним перекладом.

Самі по собі знання з теорії перекладу не забезпечують вміння здійснювати якісний переклад. Важливим аспектом є тренувальні вправи. Процес сприйняття іноземної мови на слух відрізняється активним, цілеспрямованим характером, що базується на концентрації уваги. Аудіювання відіграє особливу роль при навчанні послідовному та синхронному перекладу. Аудіювання – це один із чотирьох видів мовленнєвої діяльності. Це здатність ідентифікувати та розуміти усні висловлювання [3; 11]. Особлива увага сьогодні приділяється комунікативному підходу щодо навчання аудіювання.

Щоб бути здатним підтримувати інтеракцію іноземною мовою, необхідно досягти рівня володіння іноземною мовою B1– Threshold (рубіжний рівень – незалежний користувач). Цей рівень забезпечує досягнення функціональної грамотності в оволодінні мовою [3; 4].

Однією з основних вимог до комунікативного навчання аудіюванню є стимулювання в слухачів інтересу до змісту повідомлення, що сприятиме створенню необхідної комунікативної готовності до сприйняття інформації, в результаті чого з'являється антиципація – прогнозування перебігу та змісту повідомлення. Антиципація – це ключовий фактор при сприйманні усного мовлення [3; 11].

Метою цієї наукової статті є висвітлення питань, пов'язаних з аудіюванням і труднощами, які виникають у процесі навчання.

У процесі нашого дослідження був проведений експеримент, до якого залучено 200 студентів різних факультетів (міжнародних відносин, туризму) та різних років навчання (3-5 курси). Експеримент охоплював усі заняття з практики перекладу, які проводилися тричі на тиждень по дві академічні години протягом трьох років.

Аудіювання – це розуміння усних висловлювань. Воно являє собою перцептивну мнемічну діяльність мислення. Перцептивну тому, що здійснюється сприйняття; діяльність мислення тому, що її виконання пов'язане з основними операціями мислення: аналізом, синтезом, індукцією, дедукцією, порівнянням, абстрагуванням, конкретизацією та ін.; мнемічну тому, що відбувається виділення і засвоєння інформативних ознак, формування образу, впізнання у результаті порівняння з еталоном, що зберігається у пам'яті. Аудіювання складає основу спілкування, з нього починається оволодіння усною комунікацією. Воно складається з умінь диференціювати сприйняті звуки, інтегрувати їх у пам'яті під час слухання, здійснювати можливе прогнозування і, виходячи з ситуації спілкування, розуміти сприйнятий звуковий ланцюг. Навчання усному перекладу тісно пов'язане з аудіюванням і неможливе без нього.

При комплексному розумінні тексту необхідно брати до уваги різноманітні види прослуховування та їхню мету: повне (детальне) розуміння тексту, вибіркоче розуміння інформації, загальне розуміння змісту (дії, місця та опису). Кожен вид розуміння має свої характерні ознаки і потребує використання різноманітних текстів, створення умов (темپ висловлювання, характер, об'єм).

Механізм аудіювання передбачає:

1. Сприймання потоку звуків і розпізнавання у ньому слів, речень, абзаців і т.п.

Це стає можливим внаслідок того, що в пам'яті людини зберігаються відповідні звукові образи, які служать еталоном.

2. Усвідомлення значення слів, речень, абзаців.

На основі мовного досвіду цей процес посилюється прогнозуванням змісту.

Сприймання значень є поштовхом для більш глибоких процесів синтезу – «стискування» змісту, у результаті чого у свідомості слухача формуються поняття різного рівня узагальнення, виражені не тільки окремими фразами, але й більшими мовними єдностями, яким у письмовому тексті відповідають абзаци, розділи і завершені повідомлення. У такий спосіб слухач досягає рівня розуміння «загального змісту», у тому числі й розгорнутого тексту, як це спостерігається, наприклад, під час слухання лекції. Синтезуючи й аналізуючи сприйняте висловлювання, слухач виділяє в ньому цікаве, важливе і головне, а також менш важливе і другорядне. Тому цей рівень аудіювання називають ще рівнем відбору актуального й неактуального змісту.

У природному спілкуванні для аудіювання характерні такі форми:

1. Аудіювання мови співбесідника в процесі діалогу з ним. Репліки тут мають часто смислову завершеність і комунікативну спрямованість, що вимагає від слухача швидкої реакції.

2. Аудіювання розгорнутого монологічного або діалогічного мовлення інших людей, що характеризується єдиним логічним зв'язком і розгортанням теми.

Через різноманітність життєвих ситуацій ці форми часто поєднуються, переплітаються і переходять одна в одну.

Проте було б помилково вважати, що навчання аудіюванню відбувається у процесі говоріння. Аудіюванню, як і іншим видам мовленнєвої діяльності, потрібно навчати за окремою програмою.

Загалом процес формування умінь аудіювання передбачає такі три програми:

1. Аудіювання під час введення нового матеріалу, коли особливо інтенсивно формуються звукові образи нових мовних елементів. У цій програмі значна увага приділяється не тільки розумінню почутого, а й усвідомленому сприйняттю цих мовних одиниць.

2. Аудіювання як елемент діалогічного мовлення. Ця програма є попутною у плані формування умінь говоріння і обумовлена необхідністю: без аудіювання не буває спілкування.

3. Аудіювання як спеціальна різноманітність іншомовних вправ, тобто як спеціальна програма.

Тісно пов'язане з іншими видами мовної діяльності, аудіювання відіграє важливу роль у навчанні усному перекладу.

Аудіювання можна розвивати як іманентно, так і за допомогою комунікативних завдань, спрямованих на комплексне розуміння тексту. Іманентний розвиток здійснюється за допомогою послідовного ведення навчання іноземною мовою. Увага студентів при цьому, як правило скерована на розуміння викладача, одночасний розвиток говоріння, письма і читання. Студенти тренуються на розумінні коротких текстів. Вони вчаться використовувати ситуаційні, контекстуальні, морфологічні фактори для розкриття значень. Завдяки цим вправам формується здатність порівнювати елементи уже знайомі та розвивати нормативні мовні знання, що відіграють неабияку роль для розуміння незнайомих текстів значно більшого об'єму.

Вправи з компонентами служать для вирізнення елементів аудіювання та розвитку вміння комплексного розуміння тексту. Цей вид вправ можна розділити на такі пункти:

1. Розуміння акустичних форм слова.

2. Порівняльний аналіз мовних одиниць, однакових за формою та значенням.

3. Співвідношення акустичної форми деяких мовних одиниць з їхнім значенням.

4. Аналіз граматичних структур з метою визначення їх значення.

5. Розуміння, визначення та диференціація значень речень, спрямована на інтонацію та контекстуальні умови.

Комунікативний результат аудіювання розвивається при вирішенні завдань різноструктурного характеру.

Під час занять з практики перекладу проводилися уже згадані вправи.

Тексти підбиралися країнознавчого характеру. Проводилося навчання послідовному перекладу.

Результати експерименту дали нам змогу дійти висновку про найхарактерніші труднощі сприйняття іноземної мови на слух. До них належать: суб'єктивні, мовні та екстралінгвістичні.

Суб'єктивні труднощі аудіювання – це труднощі, зумовлені індивідуально-віковими особливостями студентів: кмітливість, уміння слухати і швидко реагувати на сигнали усно-мовленнєвої комунікації, переключатися з однієї розумової операції на іншу тощо.

Мовні труднощі аудіювання зумовлені характером мовних засобів і структурно-композиційними характеристиками аудіотекстів. Це граматичні, лексичні та фонетичні. Ми виявили, що фонетичні труднощі, пов'язані з інтонацією, логічним наголосом і темпом мовлення, є найхарактернішими з мовних. Особливо складним для аудіювання є діалогічне мовлення, що вимагає додаткових аналітико-синтетичних дій.

Екстралінгвістичні труднощі для студентів, залучених до експерименту, були пов'язані із соціолінгвістичним аспектом (соціальний статус, соціальні умови утворення текстів оригіналу перекладу, гендерні розходження і т.п.).

Тому ми вважаємо, що необхідно підбирати вправи на подолання саме цих труднощів.

Література

1. Баранова С.В. Актуальні питання методики викладання перекладу // Вісник Сумського державного ун-ту. Серія: Філологічні науки. – 2002. – №4(37). – С. 12-15.
2. Ганічева Т.В. Методика навчання майбутніх філологів усного англомовного двостороннього перекладу у галузі прав людини: Дис. ... канд. філол. наук. – Київ, 2008. – 398 с.
3. Гапонова С.В. Деякі особливості текстів для навчання аудіювання учнів старшої школи// Іноземні мови. – 2003. – № 3. С.–3-10.
4. Гапонова С.В. Навчання розуміння аудіотекстів учнів старших класів середньої школи // Іноземні мови. – 1996. – № 2. – С. 9-17.
5. Комиссаров В.Н. Переводоведение в XX веке: некоторые итоги / В.Н. Комиссаров //Тетради переводчика. Научно-теоретический сборник / под. ред. С.Ф. Гончаренко. – М.: МГЛУ, 1999. – Вып. 24. – С. 4–20.
6. Комиссаров В.Н. Когнитивные аспекты перевода / В.Н. Комиссаров // Перевод и лингвистика текста: сб. статей / под. ред. И.И. Убина. – М.: ВЦП, 1994. – С. 7–22.
7. Круківська І.А. Використання пісень у процесі навчання аудіювання // Іноземні мови. – 1998. – № 1. □ С. 21-24.
8. Куликова В. Міжмовна комунікація і переклад // Переклад на межі ХХІ століття: історія, теорія, методологія: Тези доповідей міжнародної конференції. – К.: Київський університет імені Тараса Шевченка, 1997. – С. 29.

9. Латышев Л.К. Технология перевода: учебное пособие для студ. лингв. вузов и фак./Л.К.Латышев. – 3-е изд., стер. – М.: Академия, 2007. – 320 с.
10. Латышев Л.К. Перевод: Теория, практика и методика преподавания: учебник для студ. перевод. фак. высш. учеб. заведений / Л.К. Латышев, А.Л. Семенов. – 3-е изд., стер. – М.: Академия, 2007. – 192 с. ISSN 2222-5501. ВІСНИК ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ. Серія «ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ». 2011. № 1. – С. 69-78.
11. Лисовець І.П. Інтегроване навчання аудіювання і усного мовлення// Англійська мова і література. – 2004. – № 3. – С. 4-10.
12. Миньяр-Белоручев Р.К. Теория и методы перевода / Р.К. Миньяр-Белоручев. – М.: Московский Лицей, 1996. – 208 с.
13. Мирошниченко В.В. Художній переклад – вічний двигун міжкультурної комунікації // Вісник Сумського державного університету. Серія Філологічні науки. – Суми: Видавництво СумДУ, 2001. – № 5 (26). – С. 117-121.
14. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : Підручник. – 1999. □ 328 с.
15. Пруссаков Н.Н. Трудности при обучении аудированию иноязычного звучащего текста // ИЯШ □ 1981 – № 5 □ С. 57-62.
16. Селиванова О.І. Навчання лігвоетнокультури як одне з найважливіших питань університетського перекладознавства // Вісник Сумського державного університету. Серія Філологічні науки. – Суми: Видавництво СумДУ, 2003. – № 4 (50). – С. 217-219.
17. Чернов Г.В. Основы синхронного перевода: учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. /Г.В. Чернов. – М.: Высш. шк., 1987. – 256 с.
18. Чужакин А.П. Мир перевода, или вечный поиск взаимопонимания / А.П. Чужакин, П.Палажченко. – 3-е изд., испр. – М.: Р. Валент, 1999. – 159 с.
19. Цвиллинг М.Я. Требования к личности устного переводчика и проблемы профессиональной подготовки / М.Я. Цвиллинг// Перевод и лингвистика текста: сб. статей / под.ред. И.И. Убина. – М.: ВЦП, 1994. – С. 128–135.
- 20.Цвяк Л.В. Білінгвізм як феноменальне явище сучасного суспільства // Записки з романо-германської філології: Вип.12. □ Одеса: Латстар, 2002. –С.202-2011.
- 21.Якобсон Р.О. О лингвистических аспектах перевода. Избранные работы. – М.: Прогресс, 1985. – 456 с.
22. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Council of Cultural Co-operation Education Committee. Modern Languages Division, Strasbourg. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 260 p.

Summary

The article deals with the problem of teaching auditing as an important aspect of consecutive and simultaneous translation. The main difficulties have been analysed. The ways of overcoming them are determined.

SUPPORT GENRES IN SLOVAK UNIVERSITY SETTINGS

Stašková, J.

Institute of British and American Studies, University of Prešov, Slovakia

c) Introduction

The study of academic discourse in English has a relatively short history. By now there is no doubt that English is recognized as the universal language of science and international communication in the world of globalization. The response to this new situation in higher education institutions around has been the development of a new academic discipline, English for Academic purposes, whose educational needs are not easy to identify. The paper is an attempt to identify the genres of academic discourse that students may encounter in the process of their working activities.

d) Support genres

In the life of academics there are numerous tasks and activities which cannot be considered purely educational or research, but we face them on a daily basis and have to deal with them.

They require a lot of academic and professional expertise which has not been acquired in previous education. As Swales [1996: 46] observed:

There are, in fact, quite large numbers of genres that operate to support and validate the manufacture of knowledge, directly as part of the publishing process itself, or indirectly by underpinning the academic administrative processes of hiring, promotion and departmental review.

Some of these genres are, spoken, ..., but most are written. ... On the one hand, they are typically formal documents which remain on file; on the other, they are rarely part of the public record. They are written for specific individual or small-group audiences, and yet may also be seriously invested with demonstrated scholarship and seriously concerned with representing their authors in a favourable professional light. More importantly, however, exemplars of these